

LUND UNIVERSITY

School of Economics and Management

Varför inför länder protektionistisk politik?

Kandidatuppsats, januari 2019

Av

William Brunius & Viktor Karlberg

Nationalekonomiska Institutionen

Lunds Universitet

Handledare: Maria Persson

Abstract

For decades, globalization and increased trade have contributed to increased welfare and better living standards worldwide. The fact that protectionism is on the rise although most trade theories and economists praise free trade forms one of the motivations for this study. This paper aims to find out what incites countries to increased protectionism. The study is based on panel data and examines 63 countries between 2009 and 2017, to test whether the variables are significant in measuring their impact on protectionism. With a negative binomial regression model, the result indicates that countries that are affected by other countries implementing protectionist measures, are more likely to implement protectionist measures themselves.

Key words: Protectionism, international trade, free trade organisations, negative binomial regression.

Innehåll

Lista över förkortningar	3
1 Inledning	4
2 Protektionism	5
2.1 Vad är definitionen av protektionism?	5
2.2 Protektionismens övergång från tullar till dold protektionism	8
2.3 Varför införs protektionism?	11
2.4 Hur mäts protektionism?	14
3 Tidigare forskning	15
3.1 Ekonomiska förklaringar till protektionism	15
3.2 Politiska förklaringar till protektionism	16
3.3 Protektionism som svar på protektionism	17
4 Empirisk strategi	18
4.1 Urval och data över protektionism	18
4.2 Empirisk modell	19
4.3 Estimeringsstrategi	22
4.3.1 Utökad modell och känslighetsanalys	23
5 Empiriska resultat och diskussion	24
5.1 Huvudresultat	24
5.2 Känslighetsanalys	26
5.3 Resultatdiskussion	27
6 Slutsats	29
Referenslista	31
Appendix	35

Lista över förkortningar

UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development
WTO	World Trade Organisation (Världshandelsorganisationen)
NTB	Non-Tariff Barriers (Icke-tariffära handelshinder)
TBT	Technical Barriers to Trade (Tekniska handelshinder)
SPS	Sanitary and phytosanitary measures (Sanitära och fytosanitära åtgärder)
USTR	United States Trade Representative
OECD	Organisation for Economic Co-Operation and Development
GTA	Global Trade Alert
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade
WDI	World Development Indicators
BNP	Bruttonationalprodukt
RTA	Regional Trade Agreement (regionala handelsöverenskommelse)
VIF	Variance Inflation Factor
MFN	Most Favored Nation (Mest gynnad nation)

1 Inledning

I ett antal decennier har de flesta länderna på världsmarknaden strävat efter att underlätta för handeln sinsemellan. Ökad frihandel och globalisering har varit motorn bakom förhöjd global levnadsstandard (Collier, 2018). Naturligtvis finns för och nackdelar med både protektionism och frihandel. Frihandel leder till bland annat ökad konkurrens och konsumenternas välfärd, medan omfördelning av resurser snedvrider marknaden och inhemska industrier kan dö ut.

Flertalet frihandelsorganisationer, frihandelsavtal och samarbeten såsom WTO och regionala handelsavtal har som målsättning att verka för ökad frihandel och motverka protektionism. G20-länderna strävar efter att hålla finansiell stabilitet och har ett löfte om att motverka alla former av protektionism. Trots detta, och parallellt med att de flesta handelsteoretiska modeller lovordar frihandel, märks en tydlig protektionistisk trend. Sedan finanskrisen 2008 har protektionismen åter börjat stiga (Global Trade Alert, 2019) och ett nytt krig riskerar att bryta ut, ett handelskrig.¹ USA:s president Donald Trump har med sin "Amerika först"-politik infört ett antal tullar som skulle stärka USA:s ekonomi och skapa fler arbeten för invånarna. Detta anses vara en bidragande faktor till det pågående handelskriget med Kina (BBC, 2018; Åkerman, 2018).

Mats Hellström (2018) före detta utrikeshandelsminister i Sverige skriver att bekämpa protektionismen är EU:s viktigaste uppgift då handelskrig ger både direkta och indirekta effekter på handel och välbefinnande. Evenett menar också att protektionismen borde minska men säger till Financial Times (Beattie, 2009) "On average a G20 member has broken the no-protectionism pledge once every three days.". Så varför ökar protektionismen?

Simon Evenett grundade år 2009 GTA (Global Trade Alert), då det rådde stor oro att 1930-talets tullökning skulle upprepas efter finanskrisen 2008. Riktigt så blev inte fallet men GTA:s realtidsdata och rapporter visar en rad skyddsåtgärder som har initierats av många länder. Det finns en tydlig protektionistisk trend sedan 2008 (Global Trade Alert, 2019). Detta hos länder som både är medlemmar i G20 och signatärer till WTO och ett antal handelsavtal. Denna motsättning utgör ett av motiven för denna studie.

Syftet med uppsatsen är att undersöka vilka faktorer som driver ett land till ökad protektionism istället för ökad frihandel. Frågeställningen är då: Vilka faktorer har inflytande på länders

¹ Även om uppsatsens undersökta data inte täcker 2018 kan det under skrivandet gång klargöras att ett handelskrig under året utbröt mellan USA och Kina vilket skapade en drastisk protektionistisk ökning.

protektionism? Vi avser därmed att undersöka om någon av studiens variabler påvisar korrelation med protektionistiska datan.

Då tidigare forskning inte gjorts i speciellt hög grad på övergripande plan, var det ett intressant område att undersöka. Andra undersökningar är främst lands- eller områdesspecifika eller täcker specifika händelser såsom finanskriser. De fokuserar inte på protektionism på ett globalt plan vilket denna uppsats har för avsikt att göra. Med både utvecklingsländer och industrialiserade länder, länder från alla världsdelar, länder med olika politiskt styre och över en tidsperiod på nio år anses urvalet ge en övergripande och global infallsvinkel. Med data från GTA på 63 länder under tidsperioden 2009-2017 görs en kvantitativ undersökning med en negativ binomial regression. Därefter analyseras resultatet vilket visar visst stöd för att vedergällning är den mest förklarande variabeln till protektionism. Länder som påverkas mycket av andras protektionistiska åtgärder, inför själva i högre grad protektionistiska åtgärder.

Efter denna introducerande del kommer en teoridel om protektionism i sig, hur olika definitioner det finns och exempel på några definitioner av och svårigheter med begreppet. Vidare fortsätter avsnitt två med världens minskade tullar men totalt sett ökade handelsbarriärer och avslutas med varför protektionismen används och hur det mäts. I tredje avsnittet tas tidigare forskning upp för att redogöra vad andra har kommit fram till inom området, både ekonomiska och politiska anledningar till införd protektionism. Avsnitt fyra är empiriska delen med förklaring av använd data, urval, variabler och empirisk strategi. Därefter presenteras och analyseras resultatet i en femte del och uppsatsen avslutas med slutsatser i dess sjätte del.

2 Protektionism

2.1 Vad är definitionen av protektionism?²

En tydlig överenskommen definition av begreppet protektionism finns inte, varken i akademiska texter eller bland internationella institutioner. Kommerskollegium identifierar sex perspektiv på protektionism vilka beskrivs här nedan. Dessa definitioner används av bland annat WTO, GTA, Världsbanken, UNCTAD och OECD (Kommerskollegium, 2016).

² Det här avsnittet, inklusive listan, bygger starkt på Kommerskollegium (2016).

i. **En uppsättning politiska instrument med påverkan på främst varuhandel:**

Denna definition fokuserar främst på varuhandel och handlar om tullar och icke-tariffära handels hinder. En definition som denna kräver en uppdelning av handeln i olika typer: varuhandel, tjänstehandel och digitalisering. Används av: WTO.

ii. **Politiska instrument som täcks av WTO eller kriterier baserat på WTO:s överenskommelser:**

WTO:s överenskommelser är i grund och botten politiska överenskommelser och inte en noggrann systematisk analys av protektionism i sig. WTO:s medlemsländer förväntas följa de gemensamma reglerna. Om en definition som denna skulle gälla hade i stort sett alla nuvarande handelshinder hamnat utanför ramen och inte räknats som protektionism. Används av: ingen, för smal.

iii. **Kriterier baserade på avsikten hos politiska beslutsfattarna:**

Definitionen byggd på avsikt kan vara den mest intuitiva, då de politiska beslutsfattarna har för avsikt att skydda något (jobb, inhemsk produktion) med ett införande av en protektionistisk åtgärd. Här uppkommer nackdelen att politikens motiv måste kännas till och de kan vara svåra att identifiera. Det skapar dessutom incitament hos de politiska beslutsfattarna att ange falska motiv när det gäller politiska åtgärder som påverkar handeln (för att den inte ska få ett protektionistiskt motiv). Används av: används inte av organisationer, men rent teoretiskt i handelsmodeller och flitigt använt inom politiken.

iv. **Kriterier baserat på huruvida offentliga åtgärder begränsar handel:**

Kriterier som fokuserar på om offentliga åtgärder begränsar handeln är i stor grad ett intressant synsätt då det i det stora hela är påverkan på handel som är av intresse när det handlar om protektionism. Detta skapar möjligheten att jämföra åtgärder mellan sektorer, instrument och typer av handelsflöden. Däremot sätter det krav på att kunna bestämma vad som begränsar handel, en bedömning om åtgärden reducerar handel vilket kan bli subjektivt om påverkan inte är tydligt mätbar. Vidare problem med detta förhållningssätt är att det i många fall vid införandet av en politisk åtgärd som betraktas som diplomatisk kan ha effekten att minska handeln. Många åtgärder som

finns till för att skydda välmående hos människor, djur och natur faller inom ramen för dessa kriterier vilket kan resultera i att definitionen får låg legitimitet. Å andra sidan finns det olika former av inhemska subventioner och exportstöd som förknippas med protektionism men ökar handel. Används av: Världsbanken, OECD, Europeiska kommissionen, USTR (United States Trade Representative).

v. **Kriterier baserat på huruvida offentliga åtgärder diskriminerar utländska företag eller andra kommersiella intressen:**

Denna syn på protektionism har en stark juridisk grund då överenskommelserna i WTO förbjuder diskriminerande åtgärder gentemot utländska företag eller andra affärsmässiga intressen. Inhemska företag får alltså inte ges någon fördel gentemot utländska företag som vill etablera sig eller starta handel med inhemska landet. Det är svårt att argumentera emot att avsikten med inhemska fördelar inte skulle vara protektionistiska. Nackdelen är att det inte täcker alla handelshindrande åtgärder då en del kan vara handelshindrande utan tillräckligt bevis på att vara det, till exempel en del SPS-åtgärder (sanitära och fytosanitära åtgärder). Används av: GTA, Världsbanken (när det även innefattar tjänstehandel), OECD, Europeiska kommissionen.

vi. **Kriterier baserat på huruvida offentliga åtgärder snedvrider marknaden:**

I huvudsak handlar detta om att bibehålla en effektiv marknad som inte påverkas av marknadsstörningar i internationella handeln. Detta för att inte få negativ inverkan på välfärden. Problemet med detta tillvägagångssätt är att skillnaden mellan inhemska regleringar och handelspolitiska åtgärder riskerar att bli otydliga. Inhemska regleringar lyckas snedvrider marknaden utan att diskriminera utländska företagen. Används av: OECD (när det innefattar tjänstehandel), Europeiska kommissionen, USTR (Kommerskollegium, 2016).

Trots olikheter hos de olika definitionerna ovan så kan det urskiljas två gemensamma nämnare för protektionism, diskriminering och påverkan på handel. En klassisk tull och exportsubventioner träffar båda dessa nämnare då de diskriminerar utländska kommersiella intressenter och påverkar handel. Medan TBT- (tekniska handelshinder) och SPS-åtgärder påverkar handel utan att nödvändigtvis vara diskriminerande. Kommerskollegiums slutsats är att de bäst lämpade sättet att se på

protektionism är med diskrimineringsaspekten då den är applicerbar (utan avancerade analyser) och följer de regler som finns inom internationell handel, till exempel från WTO. Diskrimineringsaspekten kan dessutom hävdas ha en god etisk grund som är viktigt för många både inom och utanför handelskretsarna.

Själva beskriver Kommerskollegium på sin hemsida protektionism såhär:” Protektionism inom handelsvärlden är handelspolitiska åtgärder som skapats för att skydda ett lands inhemska produktion mot konkurrens från importerade varor eller tjänster. Det kan ta sig uttryck i exempelvis tullar, men består idag mest av olika så kallade icke-tariffära handelshinder” (Kommerskollegium, 2018a). Trots välfärdsförlusterna som kommer med protektionistiska handelspolicys ses idag många länder som går mot mindre frihandel. En viktig distinktion är dock att det inte är vanligt att benämna sin isolationistiska politik som protektionism. Även policys som utan tvekan bör klassas som protektionism kallas något annat av de som inför dem, ett sätt att kringgå ordets negativa associationer (Kommerskollegium, 2016).

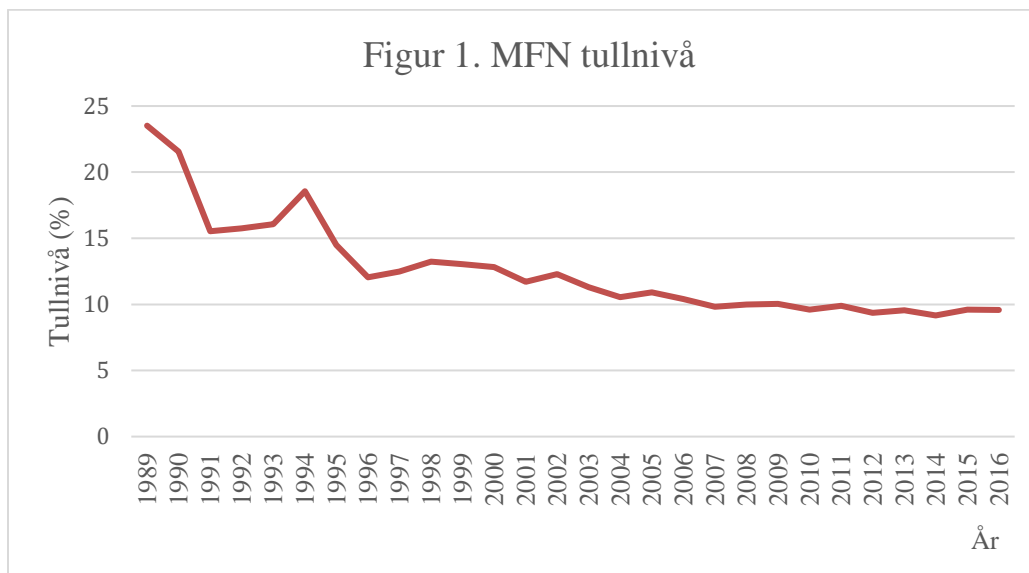
Diskrimineringsaspekten som skrivs om ovan är den mest lämpade för denna uppsats och kommer därav vara den som används framöver. Då den inte kräver vidare avancerade analyser för att vara applicerbar och finns i tillgänglig data. Protektionism-datan som används i uppsatsen kommer från GTA som mäter antalet diskriminerande åtgärder mot utländska kommersiella intressen.

2.2 Protektionismens övergång från tullar till dold protektionism

Den vanligaste typ av handelsbarriär har historiskt varit en tull (Hoekman & Kostecki, 2009). Tull är en statlig avgift som tas ut på handlade varor. Oftast tas avgiften ut på importerade varor, men även exporttullar förekommer (Kommerskollegium, 2018b). Fördelarna med en tull är att de är enkla att införa, de är transparenta för alla parter och att de ger pengar till staten (Hoekman & Kostecki, 2009). Detta är de främsta anledningarna till att tullar, historiskt sett, varit det mest använda handelshindret. Dessutom har det blivit tillåtna enligt olika handelsavtal, som till exempel GATT (*General Agreement on Tariffs and Trade*). Tullar har också föredragits eftersom de leder till mindre marknadsstörningar än alternativa handelshinder. Kort sagt är tullar det bästa av dåliga alternativ (Hoekman & Kostecki, 2009).

De genomsnittliga tullnivåerna har sedan mitten av 90-talet minskat. En stor bidragande faktor till detta är arbetet hos handelsorganisationer så som WTO, vilket idag har 164 medlemsländer och representerar 98 % av världshandeln (WTO, 2019). Utöver detta arbetet har olika

frihandelsavtal blivit allt vanligare mellan länder och bidragit till en sänkning av tullnivåerna (Kommerskollegium, 2016). Trenden med nedåtgående tullar var tydlig i mitten på 90-talet men har på senare år stagnerat och har nu en nästan horisontell trendlinje. Se figur 1.

Graf över tullnivå (Mest-gynnad-nation, enkelt medelvärde) Data från: Världsbanken

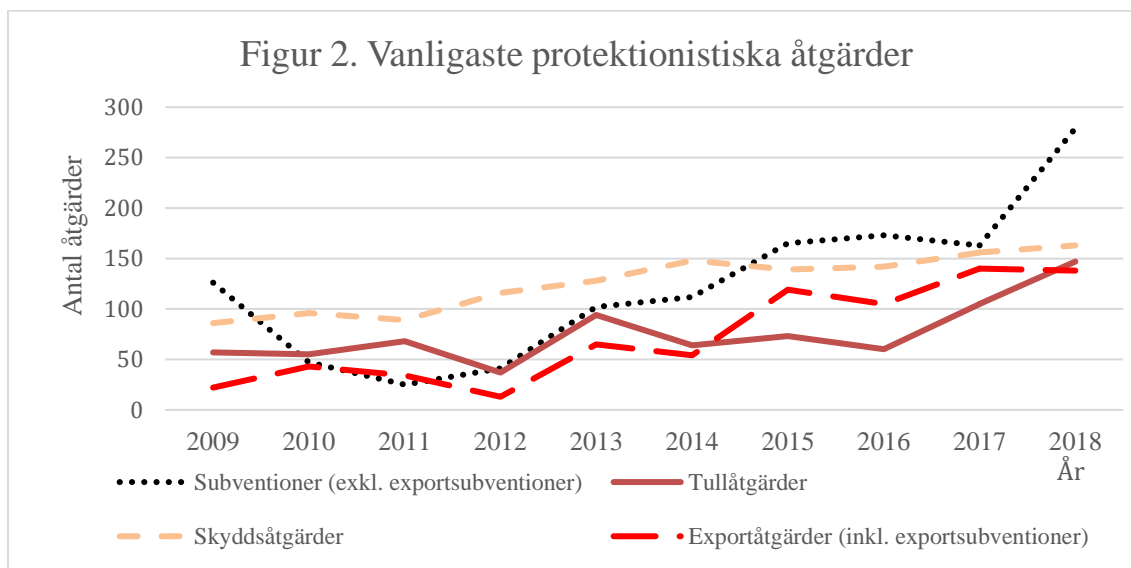
Även Evenett (2013) skriver om hur tullnivåerna sjunkit, men pekar samtidigt på att det inte har något att göra med att protektionismen i världen har minskat. Evenett menar snarare att styrande politiker har blivit skickligare på att hitta nya kreativa lösningar och idéer som begränsar handeln och dessutom stämmer överens med bland annat WTO:s regler. Politikerna styr nu via så kallade icke-tariffära handelshinder som till skillnad från den sjunkande tullnivån har ökat (Evenett, 2013). Icke-tariffära handelshinder förkortat NTB (*non-tariff barriers*) är ett brett begrepp och innefattar allt från klassiska handelspolitiska verktyg som subventioner och kvantitativa restriktioner, till andra åtgärder som TBT och antidumpningstullar (Yalcin, Felbermayr & Kinzius, 2017). Dessa spelar idag en betydande roll i världshandeln och bidrar till vad Evenett och Fritz (2017) kallar för dunkel (*murky*) protektionism, i och med att de är mindre transparenta än tullar.

I och med att NTB:s har blivit ett vanligare sätt att begränsa handel har det också blivit svårare att särskilja en åtgärd som är menad att vara protektionistisk från en som inte är det. Enligt Kommerskollegiums rapport från 2016 drar sig länder mer mot diskreta och icke-transparenta handelsbarriärer som är enklare att införa utan att dra på sig vrede från omvärlden.

Yalcin, Felbermayr och Kinzius (2017) skriver om hur NTB:s stod för 61 % av införda protektionistiska åtgärder 2016, och menar också att införandet av icke-tariffära handelshinder är korrelerat med en nations inkomstnivå. Desto rikare ett land är, desto mer benägna är de att införa icke-tariffära handelshinder.

Två speciella typer av handelshinder som enligt WTO:s regler är tillåtna är: sanitära och fytosanitära regler kallat SPS (*sanitary and phytosanitary measures*) och tekniska handelshinder kallat TBT (*technical barriers to trade*). SPS är regler till för att skydda människor, djur och växter från bland annat sjukdomar och skadliga ämnen. Med andra ord matsäkerhet, skydd mot spridning av djursjukdomar och skadedjur. Dessa regler påverkar såväl inhemska transaktioner som import. Reglementet påverkar därav handel och det krävs att SPS-åtgärderna är godkända, vetenskapligt riskbedömda, för att de inte ska klassas som protektionistiska (Kommerskollegium, 2016; Kommerskollegium, 2018c).

Tekniska handelshinder kan uppstå när det finns olikheter mellan länders tekniska regler gällande säkerhets- eller miljö och hälsokrav. WTO har ett SPS-avtal och ett TBT-avtal där medlemmar ska följa TBT- och SPS-regler för att inte hämma handeln mer än nödvändigt. TBT-avtalet finns till för att motverka regler som är diskriminerande och onödigt protektionistiska och SPS-avtalet försäkrar att medlemmarna inte använder dessa regler som ursäkt för att skydda inhemska produktion från konkurrens (WTO, 2011). Trots detta tyder mycket på att länder utnyttjar möjligheten för dold protektionism genom införandet av åtgärder inom dessa kategorier.

De fyra vanligaste protektionistiska åtgärderna. Från 1 januari till 31 december varje år. Data från: Global Trade Alert, 2019

2.3 Varför införs protektionism?

De flesta handelsteorierna menar att handel leder till en ömsesidig välfärdsökning hos länderna som handlar med varandra. Dock säger Heckscher-Ohlins modell att handel även kommer leda till att det skapas vinnare och förlorare inom länderna (van Marrewijk, 2012). Om en tull införs av ett litet land kommer det inte ha tillräckligt stor påverkan på världsmarknaden för att ändra priset. Detta kommer leda till marknadsstörningar, både för producenter och konsumenter. Det lilla landets välfärd kommer då påverkas negativt på grund av prisskillnaderna då inhemska priset är högre än världsmarknadspriset. Dock får staten in pengar i form av tullintäkter. Detta ger då staten en större statsbudget på bekostnad av konsumenternas välfärd, vilket kan vara en skälig anledning till införd protektionism (Hoekman & Kostecki, 2009).

För att förstå Heckscher-Ohlins syn på handel är det viktigt att först förstå vissa antaganden modellen gör. Modellen antar att det endast finns två länder som handlar med varandra, två produktionsfaktorer (som är rörliga mellan sektorerna inom landet) och två varor som produceras. Den förutsätter också perfekt konkurrens, konstant skalavkastning och att länderna har samma teknologi. När länderna sedan börjar handla med varandra kommer det leda till att handelsmönstren blir formade av de två ländernas komparativa fördelar, det ena landet kommer till en viss nivå att specialisera sig inom produktion av en vara, och exportera den varan de har en komparativ fördel i och importera den andra varan från det andra landet (van Marrewijk, 2012).

För att förstå protektionism med hjälp av Heckscher-Ohlin brukar en anta att produktionsfaktorerna är högutbildad- och lågutbildad arbetskraft. Vidare brukar antaganden vara att den ena varan kräver främst högutbildad arbetskraft och den andra lågutbildad arbetskraft. När länderna börjar handla med varandra kommer det leda till att exportsektorn tjänar på handeln, då priset på den varan kommer att gå upp, än mer ökar deras relativa avkastning (i detta fall lön), något Stolper-Samuelsons teorem påvisar (van Marrewijk, 2012). Det här innebär att i ett land som har relativt mycket högutbildad arbetskraft kommer de högutbildade att vinna på handel, medan de lågutbildade i det landet förlorar och vice versa hos ett land med relativt mycket lågutbildad arbetskraft.

Enligt ovanstående kan det skapas incitament för protektionism då den förlorande gruppen istället gynnas av protektionistiska åtgärder. Det finns då anledning att bilda lobbygrupper mot frihandel. Grossman och Helpman (1994) skriver om privata lobbygrupper som kan påverka handelspolitiken och vill ha mer handelshinder för att gynna deras kommersiella verksamhet. De skriver att vinsterna från frihandel är delad av många, medan kostnaderna av frihandel är mindre

utspridda över en grupp producenter i importsektorn. Därav har importkonkurrerande sektorn ett större incitament att bedriva lobbning emot frihandel och politiker som vill bli valda måste till någon mån lyssna på dessa lobbyister. Grossman och Helpman (1994) menar att lobbyister påverkar politikerna och Mayda och Rodrik (2005) på att enskilda individers intressen får politiker att välja vägar som inte alltid är de bästa enligt handelsekonomiska modeller (Mayda & Rodrik, 2005). Frihandel lovordas allt som oftast men används mer sällan. Ekonomer lägger skulden på politiken medan politikerna gör vad de kan för att bli omvalda (Grossman & Helpman, 1994).

Beggar-thy-neighbour politik är en protektionistisk idé som Adam Smith refererade till redan på 1700-talet. *Beggar-thy-neighbour* politik kan förbättra situationen för landet som inför det, samtidigt som det försämrar för dess handelspartners (Bondarenko, 2018). Ett stort land kan med hjälp av handelspolitik antingen sänka priset på importvaror, alternativt höja priset på exportvaror, det vill säga förbättra landets bytesförhållande³ (*Terms-of-trade*). Förbättringen av bytesförhållandet kommer att höja landets välfärd, något som kan vara ett incitament att bedriva den här typ av politik (Hoekman & Kostecki, 2009). Bytesförhållandet förbättras genom att importtullen leder till en prisökning som gör att inhemsk efterfrågan sjunker. Då landet är stort kommer minskningen av efterfrågan påverka världsmarknaden, och sänka världsmarknadspriset. Det här leder till att handelspartners pris, som följer världsmarknadspriset, även det sjunker. Om priset på importvaran sjunker kommer bytesförhållandet per definition att gå upp (Hoekman & Kostecki, 2009). Att låta inhemska valutan devalvera är en annan typ av *beggar-thy-neighbour* politik då det ger konkurrensfördelar vilket ökar handelsbalansen och att gynnar inhemska industrier (Bondarenko, 2018).

Ekonomer har påpekat hur den här typ av politik kan eskalera, bland annat Joan Robinson (1947, s.156) "*As soon as one succeeds in increasing its trade balance at the expense of the rest, others retaliate, and the total volume of international trade sinks continuously, relatively to the total volume of world activity*". Ett nutida exempel på en sådan eskalering är handelskriget mellan USA och Kina som trappats upp som en följd av president Trumps protektionistiska handelspolitik. Kina svarar med egna handelsbarriärer (Lynch, Paquette & Rauhala, 2018) som Robinson skriver är naturliga reaktionen.

³ Kvoten av priset på exportvara och priset på importvara.

En annan anledning till införd protektionism kan vara sanktioner som med ekonomisk- och handelspolitiska åtgärder begränsar handeln för ett land eller område av främst fredsliga-, humana- eller säkerhetsskäl. Här ingår bland annat skydda mänskliga rättigheter och begränsa terrorism. Däremot utnyttjas sanktioner idag även som rena protektionistiska åtgärder, i form av riktade tullar eller NTB:s, för att gynna den inhemska industrin. Sanktioner är ofta större överenskommelser mellan en grupp länder som tillsammans förhindrar handel inom eller mot ett område vilket då både är diskriminerande och handelshindrande och följer definitionen för protektionism (FN, 2019).

Även om flertalet ekonomiska modeller (Heckscher-Ohlin nämnt ovan) förespråkar frihandel är det inte alltid det självklara valet. Under finanskrisen 2008–2009 skrev Krugman (2009) i New York Times att om varje land vidtar protektionistiska åtgärder som stimulerar den inhemska ekonomin samtidigt som pengarna återinvesteras i landet, skulle världen komma närmare full sysselsättningsgrad. Kostnaden blir större snedvridning av världshandeln, men å andra sidan skulle snedvridningen orsakad av arbetslösheten minska. Under kriser som denna argumenterar Krugman för att protektionism skulle kunna leda till en bättre värld, som helhet. Dock gäller detta bara när världen är fast i en så kallad likviditetsfälla, inte under normala ekonomiska förhållanden. En avsiktlig snedvridning leder till ett marknadsmisslyckande men löser ett annat.

George (1949) skriver om uppfostringstullar (*Infant industries*). Uppfostringstullars syfte är att med protektionism skydda inhemska industrier för att öka landets tillväxt (Krugman, Obstfeld & Melitz, 2014). Protektionistiska åtgärder införs för att mindre utvecklade länder ska ha möjlighet att ta sig in på en marknad utan att direkt bli utkonkurrerade av den redan befintliga effektiva industrin på världsmarknaden (George, 1949). Heckscher-Ohlin modellen, som nämns ovan, är i grunden en statisk modell och tar inte hänsyn till ekonomisk tillväxt. Modellen går därför inte att tillämpa för samband mellan protektionism och tillväxt. Uppfostringstullar användes av många mindre utvecklade länder efter andra världskriget och senare med stor framgång av bland annat Sydkorea (Shin & Lee, 2012). Idag är det främst Brasilien och Indien som använder sig av detta (Gallas, 2018; Economic Times, 2018).

2.4 Hur mäts protektionism?

GTA har sedan oron kring finanskrisen 2008 börjat samla in data över införda protektionistiska åtgärder (*interventions*). Datasetet över åtgärder är indelad i tre färger: röd, gul och grön. Grön är åtgärder som liberaliserar marknaden och gynnar frihandel. De röda åtgärderna är de som har implementerats och nästan säkert är diskriminerande och med säkerhet kommer påverka handeln. En gul åtgärd är meddelad eller under övervägande och kommer vid implementering nästan säkert diskriminera och påverka handeln. De gröna åtgärderna inkluderas inte i denna uppsats medan de röda och gula utgör undersökningens protektionistiska data. Evenett (2011) använder ett liknande tillvägagångssätt för att mäta protektionismen som uppstod efter finanskrisen 2008.

WTO och Europeiska kommissionen har även de data över handelsbarriärer och dess användning sedan 2009. Dock har inte de använts i undersökningen då de är mest fokuserade på tullar och inte inkluderar de mer dolda protektionistiska åtgärderna, något vi ansåg intressant och relevant att inkludera.

Evenett och Fritz (2015) är kritiska mot WTO:s definition av protektionism (*trade restrictive measures*) och menar att det nu på 2000-talet inte räcker med en definition som främst innefattar handel med varor. Breddas denna definition något leder det till att antalet införda protektionistiska åtgärder perioden oktober 2008–2015 skulle stiga med 148 % från 1,441 till 3,581, vilket är en avsevärd skillnad. Evenett och Fritz skriver att det hade kunnat föras ännu längre, hade det tagits hänsyn till alla sätt regeringar kan diskriminera utländska kommersiella intressen hade siffran stigit än mer, med 250 % från ursprungsantalet. Härmed blir det tydligt att definitionen av vad som anses vara protektionism och protektionistiska åtgärder har stor betydelse i flera sammanhang då det behöver mätas och jämföras mellan länder eller historiskt.

3 Tidigare forskning

3.1 Ekonomiska förklaringar till protektionism

Flera studier, mestadels teoretiska, har försökt förklara införandet av protektionism, oftast med hjälp av makroekonomiska variabler, där den vanligaste har varit tillväxt.

Att vågor av protektionism är kontracykliska har ekonomer länge trott, det vill säga vid en recession ökar andelen handelshinder (Rose, 2013). Rose har gått igenom såväl dåtida som nutida data och har upptäckt att protektionism brukade vara kontracyklisk, men efter andra världskriget har det sambandet inte funnits. Rose har använt olika mått på både protektionism och konjunkturen för att få ett mer robust resultat. Lake och Linask (2016) undersöker specifikt tullar och om de beror på ekonomiska cykler. Deras urval består av 72 länder mellan åren 2000–2011. Författarna finner att mindre utvecklade länders tullar är cykliska med konjunkturen, medan de utvecklade ländernas tullar inte verkar beroende av ekonomins upp- och nedgång.

Larch och Lechtaler (2011) skriver om att ett land kan gå mot ökad protektionism som ett sätt att avskärma sig från omvärlden, därav bli mindre påverkade av chocker som inträffar hos en handelspartner. Det här blir vanligare under och efter stora chocker i ekonomin, som till exempel en finanskris. Författarna visar på att det observerades fler protektionistiska åtgärder både efter den stora depressionen på 1930-talet och även efter finanskrisen 2008. Syftet är att inte riskera att drabbas lika hårt av en eventuell ny finanskris, dock bidrar den här politiken till att krisens negativa ekonomiska effekter blir ännu större. Det vill säga, avskärmandet hämmar återhämningsprocessen men skyddar mot större nedgång i en eventuell framtida kris (Larch & Lechtaler, 2011).

Att protektionism är vägen ur likviditetsfällor samt understimulerade ekonomier och därav används i ekonomiska cykler för att stimulera konsumtion och produktion studeras av Lechtaler (2016). Hans resultat pekar mot att tillfällig protektionism kan vara nödvändigt i kristider. Vidare noterar Lechtaler att han inte är för protektionism i ekonomiska cykler då det kan vara svåra barriärer att bryta ner när de väl byggts upp, och mycket hårt arbete för frihandel går förgäves.

Osabuohien, Beecroft och Efobi (2018) undersökte med hjälp av GTA:s databas 107 länder och deras protektionism mellan åren 2009–2012. Med en logit-modell undersökte de sambandet mellan protektionism och ett antal förklarande variabler, såsom tillväxt, en variant av

handelsöppenhet⁴ (*trade openness*) och hur välutvecklade landets institutioner var. Författarna fann inte något samband mellan tillväxt och antalet implementerade protektionistiska åtgärder, det var andra variabler, till exempel en hög handelsöppenhet och låg kvalitet på institutionerna som drev på protektionismen.

Även Datt, Hoekman och Malouche (2011) argumenterar för att ett lands tillväxt och dess protektionism inte nödvändigtvis har ett samband, då länder med olika tillväxttakt var involverade i diverse protektionistiska åtgärder under och efter finanskrisen 2008.

Georgiadis och Gräb (2016) har också undersökt protektionism och ekonomiska cykler, men får fram ett annat resultat. Författarna har med hjälp av GTA:s databas undersökt G20 ländernas protektionism mot deras handelspartners och analyserat sambandet med konjunkturen. Mellan åren 2009 och 2015 finner författarna stöd för att protektionistiska åtgärder ökade när landets tillväxt minskade. De finner även ett samband mellan protektionism och tillväxten hos en handelspartner. Antalet diskriminerande åtgärder ökade mot en handelspartner när partnern hade en minskad tillväxt, speciellt gentemot de andra G20 länderna.

En anledning till den stora spridningen inom resultaten och att det inte finns något konsensus kan vara de olika måtten på protektionism och hur mycket de skiljer sig åt. Medan vissa endast definierar protektionism som tullar och tullnivåer använder andra ett bredare protektionistiskt mått där fler handelshinder innefattas. Det verkar också finnas en skillnad i resultat beroende på vilka typer av länder som har undersökts. Georgiadis och Gräb (2016) samt Lake och Linask (2016) undersöker G20 respektive utvecklingsländer och kan där se ett samband mellan tillväxt och protektionism, medan studier som har ett större och mer varierat urval av länder inte verkar se något samband.

3.2 Politiska förklaringar till protektionism

De flesta studierna använder ekonomiska faktorer vid undersökningar. Mayda och Rodrik (2005) valde att undersöka individers attityd till frihandel och protektionism. Likt Grossman och Helpman (1994), som skriver om lobbyister och politikernas intresse att göra dem nöjda, så skriver Mayda och Rodrik om politikernas vilja att bli omtyckta och därav följa folkets intressen. Vill större delen av

⁴ Fri översättning av författarna. Handelsöppenhet mäter summan av totala import och export i relation till BNP. $(\text{Export} + \text{import}) / \text{BNP}$ (Bussière et.al, 2010). I Osabuohien, Beecroft och Efobis undersökning använder de dock en modifierad form av handelsöppenhet med handelsbalansen i relation till BNP, d.v.s. $(\text{export} - \text{import}) / \text{BNP}$.

befolkningen ha ett mer protektionistiskt land är sannolikheten större att politiken drivs åt det hållet.

Mayda och Rodrik använder två dataset, *International Social Survey Programme* (ISSP) och *World Values Survey* (WVS) med information om attityd till handel samt ett brett spektrum av sociodemografiska och andra indikatorer. Datan omfattar minst 23 länder vardera och över 20 000 individer. De använder flertalet ekonometriska metoder och ett antal dummy-variabler för att undersöka datans olika utfall. Undersökningen resulterar i tydliga tecken på att attityden mot handel påverkas av både ekonomiska såväl som icke-ekonomiska aspekter. Individens värderingar och självintresse spelar båda roll. Även relativ ekonomisk status, utbildningsnivå och vilken sektor individen är anställd inom påverkar individens preferenser. Hög grad av nationalism/patriotism associeras med protektionistiska tendenser, medan kosmopolitism är korrelerat med en positiv syn på frihandel (Mayda & Rodrik, 2005).

3.3 Protektionism som svar på protektionism

Att det kan finnas vinnare och förlorare mellan länder, vid införd protektionism, kan med hjälp av Boffa och Olarreagas (2012) undersökning konstateras. Boffa och Olarreaga (2012) undersöker om Robinsons citat⁵, nämnt ovan, om vedergällning stämde under finanskrisen 2008. Resultatet visar dock att farhågan om vedergällning inte var befogad, snarare tvärtom. De påvisar att sannolikheten att land A ska införa en handelsbarriär sjunker om deras handelspartner, land B, redan har infört en barriär mot land A:s varor. De undersöker huruvida länder införde protektionism efter att de har blivit utsatta för andra länders protektionistiska åtgärder under finanskrisen 2008. Datan som används är hämtad från GTA och innefattar 116 länder mellan december 2008 och 2010, och Världsbankens WDI (*World Development Indicators*) för BNP-mått innan finanskrisen 2008. De kom fram till att sannolikheten för att ett lands handelspartner ska agera protektionistiskt om landet själva gör det minskar. Slutsatsen kan då dras att landet som inför protektionism blir vinnare och länderna som påverkas av den införda protektionismen blir förlorare. Detta gäller dock bara om det senare länderna inte inför protektionistiska åtgärder också, då blir båda förlorare med sämre välfärd än vid utgångsläget. Studien påpekar även att de senaste protektionistiska åtgärderna från

⁵ “As soon as one succeeds in increasing its trade balance at the expense of the rest, others retaliate, and the total volume of international trade sinks continuously, relatively to the total volume of world activity” (Robinson, 1947, s.156)

länderna kan spåras till deras återhämtningstendenser. Detta då länder som drabbades hårt av finanskrisen 2008, och därefter hade svårt att återhämta sig, nu infört mer protektionistiska åtgärder för att inte riskera att drabbas lika hårt av en eventuell ny finanskris (Boffa & Olarreaga, 2012).

4 Empirisk strategi

4.1 Urval och data över protektionism

Den beroende variabeln har hämtats från GTA, vilket även Osabuohien, Beecroft, & Efobi (2018) och Boffa & Olarreaga (2012) använde sig av. Det är denna variabel som har legat till grund för urvalet av länder och tidsperiod. Urvalet beror på hur mycket data som fanns tillgängligt på olika länder. GTA mäter olika länders införda protektionistiska åtgärder och använder ovan nämnda diskrimineringsaspekt som definition för uppmätt protektionism. Om dessa åtgärder diskriminerar andra länders kommersiella intressen, anses de vara protektionistiska. Här inkluderas både tullar och dold protektionism, det vill säga de röda och gula åtgärderna i GTA:s databas. Till en början observerades alla tillgängliga länders data över implementerade protektionistiska åtgärder i GTA:s databas. Då en del länder saknade data vissa år och en del länder saknade data för andra använda variabler togs inte alla länder med i urvalet, kvar blev 63 länder som visas i tabell 1 nedan. All data är paneldata då samma 63 länder observerats vid alla olika tidpunkter. I och med att inte alla länder har observationer för alla år, betyder detta att datan är obalanserad paneldata. Då undersökningen innefattar många länder under relativt många år, behövs det inte tas hänsyn till problemen som uppstår vid lång eller kort paneldata (Park, 2011).

För att få en så bra jämförelse som möjligt över tidsperiodens år användes GTA:s lagjusteringsfunktion för beroendevariabeln. Detta innebär att datan har brytdatum som justerades till 31 december varje år. Det vill säga att endast de implementerade protektionistiska åtgärderna som rapporterades in av GTA under 1 januari till 31 december det valda året ingår i datan. Detta för att datan tenderas att revideras i efterhand och tidigare år har fler inrapporterade i efterhand än de senare åren. Som GTA själv skriver för att rättvist jämföra äpplen med äpplen (Evenett & Fritz, 2018).

Tabell 1. Lista över urval av länder

Asien	Europa		Nordamerika	Sydamerika	Afrika	Oceanien
Kina	Österrike	Litauen	Kanada	Argentina	Botswana	Australien
Indien	Belgien	Luxemburg	Mexiko	Brasilien	Egypten	Indonesien
Japan	Bulgarien	Malta	USA	Chile*3	Kenya*3	
Kazakstan	Kroatien	Nederländerna		Colombia*3	Lesotho	
Kirgizistan*2	Cypern	Polen		Peru*1	Marocko*2	
Malaysia	Tjeckien	Portugal			Nigeria*2	
Namibia	Danmark	Rumänien			Swaziland	
Pakistan*1	Estland	Ryssland				
Sydkorea	Finland	Slovakien				
Saudiarabien*3	Frankrike	Slovenien				
Thailand	Tyskland	Spanien				
Vietnam	Grekland	Sverige				
Sri Lanka*2	Ungern	Turkiet				
	Irland	Ukraina				
	Italien	Storbritannien				
	Lettland					

*= Landet saknar ett eller flera års data över protektionism. Siffran efter är antal saknade år.

Urvalet består av 63 länder med data från åren 2009–2017

4.2 Empirisk modell

För att förklara variationen i användningen av protektionism mellan länder och över tid använder vi en rad oberoende variabler som presenteras i listan nedan. Fem av variablerna används i tidigare forskning. Osabuohien, Beecroft, & Efobi (2018) använder modifierad handelsöppenhet, tillväxt och två dummyvariabler för utvecklingsländer och grundmedlemmar i WTO och vedergällning studeras av Boffa & Olarreagas (2012). I Boffa och Olarreagas undersökning är vedergällning huvudfokus och en mer avancerad form av vedergällning med flera olika variabler. De andra sex variablerna som används har enligt teorin eller författarna möjliga politiska eller ekonomiska kopplingar till protektionistiska åtgärder.⁶

⁶ Fullständig lista över variabler med förklaring och källa redovisas i appendix, tabell A1.

Vedergällning - Om ett land blir utsatt för protektionistiska åtgärder menar Robinson (1947) att det landet har ökade incitament att själva införa handelshinder. Detta kan ses i *beggar-thy-neighbour* politiken där protektionistiska åtgärder införs för egen vinning på andra länders bekostnad. För att då inte hamna i underläge kan vedergällning ske. I Boffa och Olarreagas (2012) undersökning kan de inte se något signifikant tecken på vedergällning men i pågående handelskrig mellan USA och Kina ses ett tydligt mönster där Kina svarar med protektionistiska åtgärder på Trumps höjda tullavgifter. Då Boffa och Olarreagas undersökning har ett kortare tidsspann än vår, förväntas ett resultat som stämmer mer överens med Robinson.

Tillväxt - Det är ett av WTO:s mål att samarbete mellan länder ska öka ömsesidiga fördelar och ekonomisk tillväxt. Hur tillväxt påverkar ett lands protektionism är, som visat i tidigare forskning, omtvistat. Enligt George (1949) och teorin kring uppfostringstullar finns möjligheten att protektionistiska åtgärder hjälper ett land att öka sin tillväxt då de får en chans att etablera sig på en befintlig marknad. När inhemska marknaden effektiviserats och kan konkurrera med världsmarknaden är behovet av protektionism inte lika stort. Därav bör en hög tillväxt vara korrelerad med låg protektionism.

Handelsöppenhet - Ett land med hög handelsöppenhet utför mycket handel i relation till BNP och bör därför vara för frihandel då det riskerar att sänka deras välfärd om protektionismen ökar. Handeln i landet skulle inte vara lika hög om mycket begränsade den. Hypotesen utifrån detta blir att ett land med hög handelsöppenhet har färre implementerade protektionistiska åtgärder. Eftersom en modifierad version av handelsöppenhet i tidigare forskning visat på positiv korrelation är det av stort intresse att se standardversionens utfall. Osabuohien, Beecroft & Efobi (2018) positiva korrelation förklaras med; ju mer ett land handlar desto mer utsatt är det för nedgångar i världsekonomin då landet blir beroende av handel på ett större plan än länder som är mer självständiga. Då recessioner drabbat ett antal länder hårt kan protektionistiska åtgärder införas som skydd mot framtida internationella ekonomiska fall.

Arbetslöshet - Som tidigare nämnt leder handel till att det skapas vinnare och förlorare. Om inhemska marknader dör ut på grund av den höga konkurrensen på den globala marknaden kan det leda till högre arbetslöshet. För att skydda den inhemska marknaden kan en mer protektionistisk politik användas. Då protektionism kan införas som ett försök att justera marknadsmisslyckanden som till exempel en hög arbetslöshet. Utifrån detta kan slutsatsen dras att länder med hög arbetslöshet kan komma att öka protektionismen i landet. Om arbetslösheten sedan sjunker,

försvinner incitamentet för den ökade protektionistiska politiken. Krugman (2009) tar upp detta då han säger att världen kan komma närmre full sysselsättningsgrad genom att stimulera inhemska ekonomin med hjälp av protektionistiska åtgärder.

Ginikoefficient – Ginikoefficienten tas med för att se hur jämnt ett land är påverkas dess protektionism. Mayda och Rodrik (2005) påvisar ett samband mellan hög ojämlikhet och protektionism, vilket antas vara det mest sannolika av utfall även i denna uppsats.

Statsskuld - Ett land med stora statsskulder kan behöva använda vissa protektionistiska medel, till exempel tullar, för att inbringa mer pengar till staten (Hoekman & Kostecki, 2009). Länder med låg eller ingen statsskuld bör inte påverkas medan de med hög statsskuld har större incitament för protektionistisk politik.

BNP/capita - Yalcin, Felbermayr & Kinzius (2017) påvisar ett samband mellan ett lands inkomstnivå och införandet av NTB:s. Ju rikare ett land är desto fler icke-tariffära handelshinder införde de. Därför förväntas samma resultat i regressionen. För att undvika endogenitetsproblem har denna variabel laggats.

G20 - Då G20-länderna tillsammans står för hållbar finansiell stabilitet och medlemsländerna gått med i ett “*no protectionism*”-löfte bör medlemsländer införa mindre protektionism än andra. Dock har flertalet rapporter från GTA påvisat att G20-länderna bryter sitt löfte och är mer protektionistiska än andra länder, vilket leder till att uppsatsens regression förväntas få samma resultat.

Utvecklingsland - Utvecklingsländer har något mindre strikta direktiv från WTO vilket ger dem möjlighet att vara mer protektionistiska än industrialiserade länder utan att WTO går emot det. Utvecklingsländer har incitament att skydda sig då de under ökad protektionism kan utveckla en något starkare inhemska marknad för att överleva mot den konkurrenskraftiga världsmarknaden. Även Georges (1949) text om utvecklingsländernas protektionism vid uppfostringstullar ger samma hypotes. Utvecklingsländer skulle utifrån detta kunna vara tämligen protektionistiska. Dock är författarna medvetna om UNCTAD:s definition av utvecklingsländer där länderna själva bestämmer om de fortfarande är i utvecklingsfas eller inte. Detta kan missrikta resultatet av denna variabel då länder såsom Kina, Sydkorea och Saudiarabien diskuterbart fortfarande är klassade som utvecklingsländer.

Valår - Enligt Grossman och Helpman (1994) kan en del av protektionismen förklaras av att lobbyister med mycket makt påverkar politiker och får dem att bedriva en mer protektionistisk

politik. Även Mayda och Rodrik (2005) påvisar att individers attityd till protektionism spelar roll vilket påverkar politikernas löften. Förväntningarna är därför att protektionismen ökar efter ett val, då diverse vallöften och så vidare ska uppfyllas.

WTO, Grundmedlem - Då WTO är en organisation som grundades för mer än 20 år sedan vars primära syfte är att hålla en öppen världshandel till allas nytta genom "att hjälpa producenter av varor och tjänster, exportörer och importörer med deras verksamhet" (WTO, 2019). Dock påvisar Osabuohien, Beecroft & Efobi (2018) motsägelsefullt att WTO:s grundmedlemmar har högre sannolikhet att bedriva en protektionistisk politik än övriga länder, något de menar har med marknadsmakt att göra. Vilket även är hypotesen för denna uppsats.

4.3 Estimeringsstrategi ⁷

Då protektionismvariabeln är en så kallad heltalsvariabel (*count variable*), det vill säga en variabel som endast tar icke-negativa heltal: 0,1,2,3... finns det vissa modeller som är mer lämpliga att använda än andra. De två vanligaste är antingen en Poisson- eller en negativ binomial regression (Long & Freese, 2001). För en Poissonregression finns ett antagande att medelvärdet och variansen hos den beroende variabeln ska vara relativt lika (Cameron & Trivedi, 2013). I protektionismvariabeln var så inte fallet, istället var medelvärdet och standardavvikelsen båda runt 13 vilket innebär att variansen är avsevärt större, något som tyder på så kallad *overdispersion*. Problemet med detta är att Poissonmodellen då kan ge felaktiga estimat, och inte vara lika precis som önskvärt. Om så är fallet är en negativ binomial regression att föredra, då den är menad att hantera *overdispersion* (Cameron & Trivedi, 2013). Det här tillvägagångssättet förespråkas också av Alexander (2012). För mer information, se Cameron & Trivedi (2013).

Då det genom ett *likelihood-ratio* test⁸ kan ses att datan troligtvis lider av *overdispersion*, är det också en negativ binomial regression som är den valda modellen och använd för analys. Eftersom vår modell sannolikt inte fångar all land- och tidsspecifik heterogenitet väljer vi att inkludera landsspecifika och tidsspecifika fixa effekter. Detta är något som förespråkas av bland annat Hilbe (2007).

För att testa robustheten i resultaten, kommer vi även använda en OLS regression med fixa effekter samt en Poissonregression och jämföra svaren från de tre. I OLS regressionen har den

⁷ Alla regressioner och andra test är gjorda i Stata 15.

⁸ LR test of alpha=0: chibar2(01) = 1214.91 Prob >= chibar2 = 0.000

beroende variabeln logaritmerats för att kunna jämföras med de två andra regressionerna. Även om OLS-skattningen inte blir optimal, då det kommer leda till förlorade data och att OLS inte hanterar *overdispersion* så bra som en negativ binomial regression, anses det tillräckligt tillförlitligt för att användas som ett test på robustheten (UCLA, 2019).

För att slippa problemen som kommer med en spuriös regression, har de tilltänkta variablerna undersökts om de är stationära eller inte genom ett enhetsrotttest. Då vissa variabler visade tecken på icke-stationäritet har dessa laggats för att på så sätt göra dem stationära. Alla variabler som används i regressionen är därmed stationära.

Det ses ingen nämnvärd skillnad i resultatet om robusta standardfel jämförs med vanliga, men enligt Cameron och Trivedi (2013) är robusta standardfel mest lämpliga att använda. Detta då det, ifall det skulle finnas en misspecification i fördelningen ändå skulle ge konsistenta resultat. I alla regressioner har därför robusta standardfel används.

De oberoende variablerna är testade för multikollinearitet med ett vif-test (*variance inflation factor*) men testet tyder inte på att multikollinearitet skulle vara ett problem som behövs ta mer i beaktning. Se tabell A2 i appendix för resultat av vif testet.

4.3.1 Utökad modell och känslighetsanalys

Som känslighetsanalys kommer vi även att inkludera en tidsvariabel, detta för att se om protektionismen har ökat med åren i vårt urval. Variabeln tar värdet ett 2009, värdet två 2010 och så vidare. Skulle variabeln vara signifikant finns stöd för en uppåtgående trend bland implementerade protektionistiska åtgärder.

Då tidigare forskning har pekat på att det finns skillnader i vad som driver länder till ökad protektionism, beroende på hur utvecklade länderna är inkluderas också en regression där endast utvecklingsländer är med i urvalet.

Ytterligare en regression har inkluderats i känslighetsanalysen, en negativ binomial regression utan landsspecifika fixa effekter. Då använda datan mellan länder varierar mer än datan från samma land över tid är det av intresse att jämföra dessa resultat medan en regression utan tidsspecifika effekter skulle ge allt för osäkra estimat.

5 Empiriska resultat och diskussion

5.1 Huvudresultat

Resultatet från huvudmodellen, negativ binomial regressionen med fixa effekter på både års- och länders data, visas i tabell 3 på nästa sida.

Variabeln vedergällning är signifikant på enprocentsnivå och har positiv korrelation, vilket innebär att länder som är utsatta för fler protektionistiska åtgärder också i större utsträckning implementerar protektionistiska åtgärder själva. I negativa binomial modellen kan varken tillväxt eller handelsöppenhet påvisas ha något samband med införandet av protektionistiska åtgärder. Ginikoefficienten är däremot signifikant på tioprocentnivå och är även den positiv. Alltså, ju mer ojämnt ett land är desto mer protektionistiska åtgärder tenderar de att införa. Resterande variabler blev i vår huvudmodell icke-signifikanta. Vi kan därmed inte påvisa någon korrelation mellan arbetslöshet, statsskuld samt BNP/capita och införda protektionistiska åtgärder. Inte heller i någon av dummy-variablerna: om det varit ett val, om ett land är ett/räknas som ett utvecklingsland, om de är G20 medlemmar eller var grundmedlem i WTO kan vi se ett samband mellan dessa och protektionism.

Om huvudmodellen jämförs med de andra två, Poisson och OLS finns det vissa skillnader. Detta är inte häpnadsväckande då de olika modellerna har olika förutsättningar och passar olika bra till vår data, men likväl intressant. Vedergällningsvariabeln är signifikant i alla tre regressioner, dock med olika signifikansnivå, och får därför anses vara det mest robusta och intressanta resultatet i undersökningen. I Poissonregressionen är också handelsöppenhet och arbetslöshet signifikant, med signifikansnivån fem- respektive tio procent. Däremot är ginikoefficienten inte längre signifikant i varken Poisson eller OLS, vilket sänker variabelns reliabilitet.

Tabell 2. Regressionsresultat

Variabel	Negativ Bi-nomial	Poisson	OLS
	<i>Koefficient</i>	<i>Koefficient</i>	<i>Koefficient</i>
	<i>(P-värde)</i>	<i>(P-värde)</i>	<i>(P-värde)</i>
Vedergällning	0.0023*** (0.008)	0.0023** (0.021)	0.0019* (0.066)
Tillväxt	0.0019 (0.760)	0.0037 (0.703)	0.002 (0.797)
Handelsöppenhet	-0.0025 (0.148)	-0.0026** (0.029)	-0.0031 (0.130)
Ginikoefficient	4.529* (0.095)	5.218 (0.169)	1.687 (0.638)
Arbetslöshet (Laggad)	-0.014 (0.174)	-0.0160* (0.075)	-0.014 (0.227)
Statsskuld (Laggad)	0.00012 (0.961)	0.00035 (0.836)	0.0005 (0.857)
BNP/capita (Laggad)	-2.41e-06 (0.741)	-2.97e-06 (0.655)	-8.46e-06 (0.345)
Val	0.046 (0.186)	0.046 (0.229)	0.008 (0.861)
Utvecklingsland	0.226 (0.611)	0.249 (0.730)	0.314 (0.844)
G20	0.127 (0.725)	0.144 (0.102)	0.163 (0.113)
WTO	0.749 (0.249)	0.648 (0.292)	1.226 (0.117)

*= $P < 0.1$, **= $P < 0.05$, ***= $P < 0.01$

Antal observationer: 535

Landsspecifika effekter: Ja

Tidsspecifika effekter: Ja

5.2 Känslighetsanalys

Genom uppsatsen har det skrivits om en protektionistisk trend, och många har tagit upp hur protektionismen stiger år efter år. I tabell 3 visas att tidsvariabeln är statistiskt signifikant med en positiv koefficient, något som innebär att vi finner stöd för samma tes. Detta resultat stämmer överens med Evenett och GTA:s studier där de också kan påvisa en ökande trend av protektionistiska åtgärder.

Tabell 3. Regression med tidstrend

<i>Variabel</i>	<i>Koefficient (P-värde)</i>
Vedergällning	0.0022*** (0.000)
Tillväxt	-0.00066 (0.916)
Handelsöppenhet	0.0021 (0.110)
Ginikoefficient	-0.1931 (0.914)
Arbetslöshet (Laggad)	-0.0029** (0.038)
Statsskuld (Laggad)	-0.0075 (0.314)
BNP/capita (Laggad)	-9.25e-07 (0.871)
Val	0.0467 (0.225)
Utvecklingsland	-0.7467* (0.062)
G20	0.460 (0.110)
WTO	0.783* (0.067)
Tid	0.0801*** (0.000)

=P <0.1, **=P <0.05, *=P <0.01*
Antal observationer: 535
Landsspecifika effekter: Ja
Tidsspecifika effekter: Nej

Om däremot endast de mindre utvecklade länderna tas med resulterar regressionen i ett mer likt utfall som Lake och Linask (2016), det vill säga att de ländernas protektionism är cyklisk med konjunkturen. Detta då tillväxtvariabeln är positiv och signifikant. Se tabell 4.

I tabell 5 visas en negativ binomial modell utan landsspecifika effekter. Återigen blir vedergällning samt ginikoefficienten signifikanta och båda är positiva även i denna regression. Skillnaden från huvudmodellen är dock att två av dummyvariablerna blir signifikanta, utvecklingsland

och G20-medlemskap. Då utvecklingsländer har en negativ koefficient tyder detta på att utvecklingsländer är mindre benägna att införa protektionistiska åtgärder än andra länder. G20 har en positiv koefficient vilket innebär att medlemskap i G20 är korrelerat med ökad protektionism, något som Evenett och GTA ofta berör. Resultatet bör dock tolkas försiktigt eftersom det kan finnas landsspecifik heterogenitet, något som indikeras då det är skillnad i regressionerna beroende på om fixa effekter appliceras eller inte.

Tabell 4. Regression endast utvecklingsländer

<i>Variabel</i>	<i>Koefficient (P-värde)</i>
Vedergällning	0.0032*** (0.000)
Tillväxt	0.025* (0.062)
Handelsöppenhet	-0.003 (0.192)
Ginikoefficient	2.635* (0.098)
Arbetslöshet (Laggad)	-0.041 (0.113)
Statsskuld (Laggad)	-0.0017 (0.721)
BNP/capita (Laggad)	-0.00004 (0.165)
Val	0.08 (0.369)
G20	0.421 (0.146)
WTO	0.065 (0.790)

=P <0.1, **=P <0.05, *=P <0.01*

Antal observationer: 208

Landsspecifika effekter: Ja

Tidsspecifika effekter: Ja

Tabell 5. Regression utan landsspecifika effekter

<i>Variabel</i>	<i>Koefficient (P-värde)</i>
Vedergällning	0.00196*** (0.001)
Tillväxt	-0.0057 (0.479)
Handelsöppenhet	-0.00064 (0.149)
Ginikoefficient	1.024*** (0.000)
Arbetslöshet (Laggad)	-0.007 (0.126)
Statsskuld (Laggad)	-0.00084 (0.207)
BNP/capita (Laggad)	1.80e-06 (0.296)
Val	0.0355 (0.500)
Utvecklingsland	-0.617* (0.084)
G20	1.071*** (0.007)
WTO	0.0044 (0.938)

=P <0.1, **=P <0.05, *=P <0.01*

Antal observationer: 535

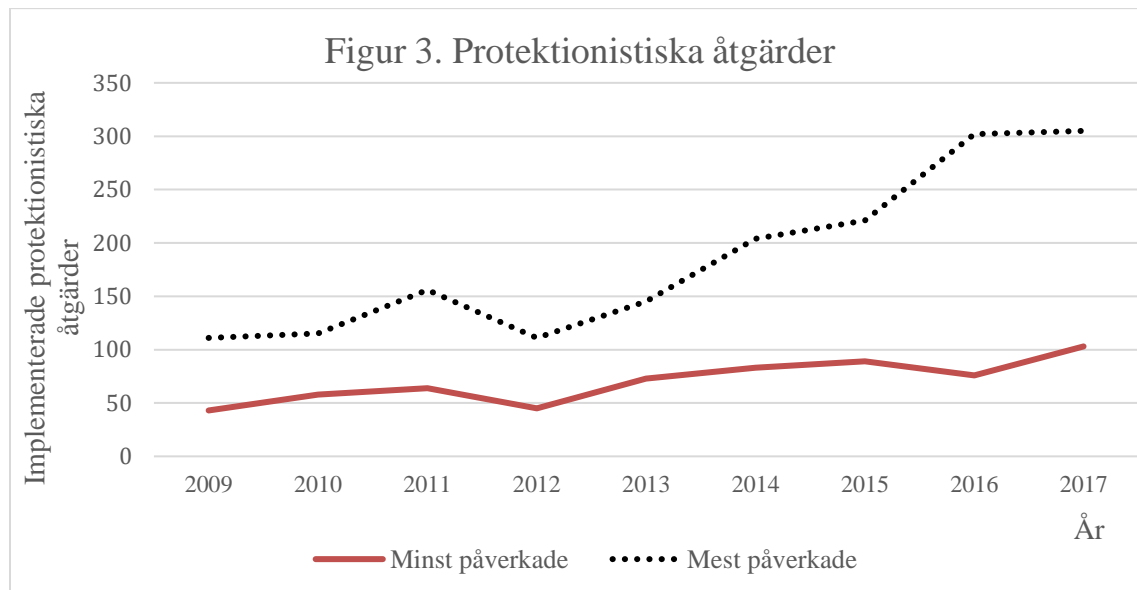
Landsspecifika effekter: Nej

Tidsspecifika effekter: Ja

5.3 Resultatdiskussion

Studiens säkraste och bästa resultat är vedergällningsvariabeln då den är signifikant i samtliga regressioner. Detta tyder på att länder hämnas vid ökad protektionism hos andra länder och skiljer sig från Boffa och Olarreagas (2012) resultat där de inte ser någon signifikant vedergällningseffekt. Den stora skillnaden i studierna är att dem har en kort tidsperiod, vilket ökar risken att motåtgärder

inte syns i datan. Detta då det kan ta tid för protektionistiska åtgärder att både implementeras och påverka de andra länderna. Boffa och Olarreaga riktar in sig på vedergällningsvariabeln mer centrerat än vad denna uppsats gör och använder sig av ett bilateralt mått. I Figur 3 nedan visas antalet implementerade protektionistiska åtgärder hos de tio länder som påverkas mest av andra länders införda protektionistiska åtgärder jämfört med de tio minst påverkade. I grafen visas att de tio länder som påverkas mest inför mer protektionistiska åtgärder under studiens alla nio år. I enlighet med tidstrenden stiger både de tio mest påverkades och de tio minst påverkades implementerade åtgärder med tiden. De tio mest påverkade går från 111, år 2009 till 305, år 2017 medan de tio minst påverkade stiger från 43 till 103. Detta innebär att även skillnaden mellan de två landsurvalen ökar med åren. Detta styrker resultatet att länder som är utsatta för fler protektionistiska åtgärder i större utsträckning implementerar protektionistiska åtgärder.

Källa: Författarnas egna beräkningar. Data: Global Trade Alert (2019)

Detta resultat ligger även i linje med Robinsons (1947) teorier om att länder som implementerar protektionism kommer att mötas av protektionistiska åtgärder av de länder som deras protektionism påverkar. Resultatet indikerar även att om fler länder skulle följa USA:s väg mot mer protektionism riskerar många fler handelskrig att bryta ut än det aktuella mellan USA och Kina. Ju fler länder som inför mer protektionistiska åtgärder desto mer påverkas länder av protektionism och kan då komma att införa mer själva. Kanske är de senaste årens protektionistiska stegring en början på en sådan eskalering och vi står inför en allt mer protektionistisk världshandel.

6 Slutsats

För att svara på rubriken: “Varför inför länder protektionistisk politik?”, kan svaret utifrån resultatet från regressionsmodellen kort vara; för att andra länder gör det. Detta då svaret på studiens frågeställning är att vedergällningsvariabeln har inflytande och påverkar länder till att införa mer protektionistiska åtgärder. Andra länder inför protektionism och då gör länder som påverkas av det också. Dagens alla frihandelsavtal och frihandelsorganisationer har många regler och riktlinjer gällande protektionism, men med allt för många kryphål som ger länder möjlighet att undkomma med protektionistiska åtgärder. Det går delvis att skylla på den vaga definitionen men kan även tyckas vara ett misslyckande från frihandelsorganisationerna då protektionismen fortsätter stiga. Utökade regressionen visar stöd för att protektionismen ökar med tiden. Detta innebär att länder med tiden kommer påverkas av fler protektionistiska åtgärder och då öka landets egen protektionism. Allt fler handelskrig riskerar att bryta ut då länder använder protektionism som hämnd mot protektionism. Många länder kan inkluderas och påverkas i dessa handelskrig. En stigande protektionism världen över riskerar att påverka såväl handels- som världspolitiken och få en globaliserad värld att ta ett steg tillbaka och därmed sänka global levnadsstandard. Det kan dessutom, om världshandeln minskar kraftigt, sänka välfärden och då påverka många länders tillväxt negativt.

USA:s protektionistiska åtgärder under “Amerika först”-politiken handlar i stor utsträckning om att skydda arbetsplatser, men tycks bortse från frågan om den inhemska marknaden är effektiv nog. Den ökade amerikanska protektionismen leder till ökad protektionism bland de påverkade länderna. Därmed gynnas en grupp inom landet på andras bekostnad. Utbudet av billiga importprodukter försvinner, de dyrare inhemska blir kvar.

Den minskade handeln vid ökad protektionism kan innebära ytterligare problem som kommer med minskad integration länder emellan. De indirekta effekterna kan innebära ökade konflikter mellan länder och skapa problem med fredsbevarandet och globala miljöavtal. Med studiens resultat i åtanke innebär detta att om fler länder för ökad protektionistisk politik kommer mer vedergällning ske, och världens protektionism riskerar att eskalera. Världens ledare och frihandelsorganisationer behöver enas och samarbeta för att hindra denna uppåtgående protektionistiska trend innan det eskalerar.

En möjlighet för framtida forskning är att använda en annan definition av protektionism och då data över protektionism från annan källa än GTA. Detta kan leda till annat resultat och då

protektionism inte är tydligt definierat är det svårt att säga vilket mått på protektionism som är rätt eller fel. Vad som också kan göras är att öka tidsintervallet och därmed få med fler ekonomiska fluktuationer på ett bättre sätt. Detta kan visa tecken på andra mönster och trender inom protektionism om tidsintervallet innefattar till exempel en finanskris eller annan stor makroekonomisk händelse.

Då få variabler gav signifikant resultat kan andra variabler användas för att se om de visar sig påverka länders protektionism. Vi efterfrågar också en tydligare teorimodell som kan testas mer formellt, något vi inte hade möjlighet att göra. Då det görs relativt få undersökningar med övergripande världsliga paneldata inom området är det alltid av intresse att se fler sådana.

Referenslista

- Alexander, N. (2012). Analysis of parasite and other skewed counts. *Tropical medicine and International Health*, vol 17, no.6, s. 684–693.
- Beattie, A. (2009). G20 nations break ‘no protectionism’ vow. *Financial Times*, 14 september. Tillgänglig online: <https://www.ft.com/content/bc23a942-a171-11de-a88d-00144feabdc0> [Hämtad 11 januari 2019]
- BBC (2018). Trade wars, Trump tariffs and protectionism explained. BBC News, 26 juli. Tillgänglig online: <https://www.bbc.com/news/world-43512098> [Hämtad 15 januari 2019]
- Boffa, M & Olarreaga, M. (2012). Protectionism during the crisis: Tit-for-tat or chicken games? *Economics Letters*, vol 117, no.3, s. 746-749.
- Bondarenko, P. (2018). Beggar-thy-neighbor policy, *Britannica*. Tillgänglig online: <https://www.britannica.com/topic/beggar-thy-neighbor-policy> [Hämtad 10 januari 2019]
- Bussière, M., Pérez-Barreiro, E., Straub, R. & Taglioni, D. (2010). Protectionist responses to the crisis global trends and implications. European Central Bank. Occasional Paper series. No 110. Tillgänglig online: <https://www.ecb.europa.eu/pub/research/occasional-papers/html/papers-2010.en.html> [Hämtad 21 januari 2019]
- Cameron, C & Trivedi, P. (2013). Regression Analysis of Count Data, andra upplagan, Cambridge: Cambridge University Press.
- Collier, Sir P. (2018). The downside of globalisation: Why it matters and what can be done about it. *The World Economy*, vol 41, no.4, s. 967–974.
- Datt, M., Hoekman, B., & Malouche, M. (2011). Taking stock of trade protectionism since 2008. *Economic premise*, no. 72.
- Economic Times. (2018). India to impose duties on imports within WTO norms: Commerce secretary, *Economic Times*, 25 september, tillgänglig online: <https://economictimes.indiatimes.com/news/economy/foreign-trade/india-to-impose-duties-on-imports-within-wto-norms-commerce-secretary/articleshow/65953955.cms> [Hämtad 23 januari 2019].
- Evenett, S. (2011). Trade tensions mount [pdf] Tillgänglig online: <https://www.globaltradealert.org/reports> [Hämtad 19 december 2018]
- Evenett, S. (2013). Protectionism’s quiet return [pdf] Tillgänglig online: <https://www.globaltradealert.org/reports> [Hämtad 17 december 2018]
- Evenett, S & Fritz, J. (2015). The Tide Turns? Trade, Protectionism, and Slowing Global Growth [pdf] Tillgänglig online: <https://www.globaltradealert.org/reports>

- Evenett, S & Fritz, J. (2017). Will awe Trump rules? [pdf] Tillgänglig online: <https://www.globaltradealert.org/reports>
- Evenett, S & Fritz, J. (2018). Brazen unilateralism: The US-China Trade War in Perspective [pdf] Tillgänglig online: <https://www.globaltradealert.org/reports>
- FN. (2019). Sanctions. Tillgänglig online: <https://www.un.org/securitycouncil/sanctions/information>
- Freese, J & Long, S. (2001). Regression models for categorical variables using Stata, College Station: Stata Press.
- Gallas, D. (2018). The country built on trade barriers, *BBC*, 2 augusti, Tillgänglig online: <https://www.bbc.com/news/business-44902104> [Hämtad 23 januari 2019]
- George, H. (1949). Protection or free trade, New York: Robert Schalkenbach Foundation
- Georgiadis, G. & Gräb, J. (2016). Growth, Real Exchange Rates and Trade Protectionism since the Financial Crisis. *Review of International Economics*, vol. 24, no. 5, s. 1050–1080.
- Grossman, G & Helpman, E. (1994). Protection for sale, *The American Economic Review*, vol. 84, no. 4, s. 833–850
- Global Trade Alert (2019). Global Trade Alert Global Dynamics. https://www.globaltradealert.org/global_dynamics
- Hellström, M. (2018). Bekämpa protektionismen viktigaste uppgiften i EU. Göteborgs-Posten, 21 september. <http://www.gp.se/debatt/bek%C3%A4mpa-protektionismen-viktigaste-uppgiften-i-eu-1.8605547>
- Hilbe, J. (2007). Negative Binomial Regression, Cambridge: Cambridge University Press.
- Hoekman, B. & Kostecki, M. (2009). The political economy of the world trading system, tredje upplagan, New York: Oxford University Press.
- Kommerskollegium. (2016). Protectionism in the 21st century [pdf] Tillgänglig: <https://www.kommers.se/In-English/Publications/2016/Protectionism-in-the-21st-century/> [Hämtad 11 december 2018]
- Kommerskollegium (2018a). <https://www.kommers.se/Handelspolitiskt-ABC/?q=protektionism> [Hämtad 13 december 2018]
- Kommerskollegium (2018b). <https://www.kommers.se/Handelspolitiskt-ABC/?q=tull> [Hämtad 7 december 2018].

Kommerskollegium (2018c) <https://www.kommers.se/Handelspolitiskt-ABC/?q=sps> [Hämtad 7 december 2018].

Krugman, P. (2009). Protectionism and stimulus (wonkish). New York Times. Tillgänglig online: <https://krugman.blogs.nytimes.com/2009/02/01/protectionism-and-stimulus-wonkish/> [Hämtad 15 januari 2019].

Krugman, P., Obstfeld, M. & Melitz, M. (2014). International Economics: Theory and Policy, Global Edition, tionde upplagan, Harlow: Pearson education limited.

Lake, J. & Linask, M (2016). Could tariffs be pro-cyclical? *Journal of International Economics*, vol. 103, no. n.a, s. 124–146.

Larch, M & Lechtaler, W. (2011). Why ‘Buy American’ is a bad idea but politicians still like it, *The Canadian Journal of Economics*, vol. 44, no. 3, s. 838–858

Lechtaler, W. (2016). Protectionism in a liquidity trap. *Economics Letters*, vol. 145, s. 165-167.

Lynch, D., Paquette, D., Rauhala, E. (2018). As Trump’s trade war starts, China vows retaliation, *Washington Post*, 6 juli, Tillgänglig online: https://www.washingtonpost.com/world/china-fires-back-at-us-tariffs-vows-to-defend-its-core-interests/2018/07/06/f42fc812-8091-11e8-a63f-7b5d2aba7ac5_story.html?utm_term=.b5403027404b [Hämtad 7 december 2018].

van Marrewijk, C. (2012). International economics, andra upplagan, Oxford: Oxford University Press

Mayda, A. M. & Rodrik, D. (2005). Why are some people (and countries) more protectionist than others? *European Economic Review*, vol. 49, no. 6, s. 1393–1430

Osabuohien, E., Beecroft, I., & Efobi, U. (2018). Global trade and trade protection in a globalized world. *Transnational Corporations Review*, vol. 10, no. 1, s. 43–52

Park, H. M. (2011). Practical Guides To Panel Data Modeling: A Step-by-step Analysis Using Stata. Tutorial Working Paper. Graduate School of International Relations, International University of Japan.

Robinson, J. (1947). Essays in the theory of employment, andra upplagan, Oxford: Basil Blackwell

Rose, A. (2013). The march of an economic idea? Protectionism isn’t Counter-Cyclic (anymore). *Economic Policy*, vol. 28, no. 76, s. 569–612.

Shin, H. & Lee, K. (2012). Asymmetric trade protection leading not to productivity but to export share change. *Economics of transition*, vol 20, Issue 4, s. 745–785.

UCLA. (2019). Negative binomial regression | Stata data analysis examples. Tillgänglig online: <https://stats.idre.ucla.edu/stata/dae/negative-binomial-regression/> [Hämtad 22 januari 2019]

Världsbanken. (2019). World Bank Open Data. Tillgänglig online: <https://data.worldbank.org/> [Hämtad 21 januari 2019]

WTO. (2011). Current issues in SPS. Tillgänglig online: https://www.wto.org/english/tratop_e/sps_e/sps_issues_e.htm [Hämtad 7 december 2018]

WTO. (2019). Who we are. Tillgänglig online: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/who_we_are_e.htm [Hämtad 7 december 2018]

Yalcin, E., Felbermayr, G. & Kinzius, L. (2017). Hidden Protectionism: Non-Tariff Barriers and Implications for International Trade [pdf] Tillgänglig online: http://www.cesifo-group.de/ifoHome/research/Projects/Archive/Projects_AH/2017/proj-AH-verborgener-Protektionismus.htmlf [Hämtad 21 december 2018]

Åkerman, F. (2018) Uppgifter: Trump föreslår nya tullar mot Kina nästa vecka. *Dagens Industri*, 30 augusti. <https://www.di.se/nyheter/uppgifter-trump-foreslar-nya-tullar-mot-kina-nasta-vecka/>

Appendix

Tabell A1. Variabellista

Variabel	Beskrivning	Källa
Implementerade åtgärder	Protektionism mått. Antal implementerade protektionistiska åtgärder av vardera land.	GTA Globaltradealert.org
Påverkade protektionistiskt, vedergällning.	Antal diskriminerande protektionistiska åtgärder som implementeras och påverkar landet.	GTA Globaltradealert.org
Tillväxt	Årlig tillväxttakt mätt i BNP på marknadspriser baserat på lokal valuta.	WDI, världsbanken. Data.worldbank.org
Handelsöppenhet	Den totala summan export och import i relation till BNP. (export + import) /BNP.	WDI, världsbanken. Data.worldbank.org
Ginikoefficient	Mått mellan 0 och 1 på hur jämlikt ett lands inkomstfördelning är där 0 är absolut jämlikhet och 1 absolut ojämlikhet.	UNDP Hdr.undp.org
Arbetslöshet	Andel av arbetskraften som är utan arbeta men är tillgänglig och aktivt letar efter arbete. Laggad ett år.	WDI, världsbanken Data.worldbank.org
Statsskuld	Summan av skuldförpliktelser av staten som andel av BNP. Laggad ett år.	IMF IMF.org
BNP/capita	Bruttonationalprodukt per capita i nuvarande US-dollar. Laggad ett år.	WDI, världsbanken Data.worldbank.org
Val	Dummyvariabel, 1 vid valår 0 annars. Laggad ett år.	Electionguide Electionguide.org
Utvecklingsland	Dummyvariabel, 1 om utvecklingsland 0 om inte.	UNCTAD UNCTAD.org
G20	Dummyvariabel, 1 om medlem i G20 0 om inte.	G20 G20.org
WTO, grundmedlem	Dummyvariabel, 1 om grundmedlem i WTO 0 om inte.	WTO WTO.org

Tabell A2. VIF. Test för Multikollinearitet

<i>Variabel</i>	<i>VIF</i>
Vedergällning	1.36
Tillväxt	1.22
Handelsöppenhet	1.40
Ginikoefficient	4.41
Arbetslöshet	1.22
Statsskuld	1.39
BNP/capita	2.72
Val	1.01
Utvecklingsland	2.80
G20	2.00
WTO	1.42
